

FRITT ORD

**Årsregnskap
2015**

Aktivitetsregnskap for perioden 1. januar til 31. desember

	Noter	2015 (mill. kr.)	2014 (mill. kr.)
Anskaffelse av midler			
Finans- og investeringsaktiviteter			
Mottatt aksjeutbytte		1,7	17,2
Realisert gevinst ved salg av verdipapirer		123,4	48,3
Realisert tap ved salg verdipapirer		0,3	9,9
Renteinntekter		29,8	36,5
Opp/(ned)skrivning anleggsmidler		(15,6)	(20,2)
Verdiendring finansielle instrumenter		(67,2)	101,7
Verdiendring private equity-investeringer		4,6	22,2
<i>Sum anskaffelse av midler</i>		76,4	195,7
Forbrukte midler			
Kostnader til anskaffelse av midler			
Forvaltningskostnad investeringsaktiviteter		3,3	3,3
Bevilgninger til oppfyllelse av formålet			
Bevilget til vedtektsfestede formål	9	95,9	112,9
Kostnader for aktiviteter som oppfyller formålet			
Seminarkostnader/egne initiativer		11,1	15,2
Lønnskostnader	10	12,2	12,2
Avskrivning på varige driftmidler	2	4,3	4,3
Annen driftskostnad	10	8,2	8,2
Sum kostnader for aktiviteter som oppfyller formålet		35,7	39,7
<i>Sum forbrukte midler</i>		134,8	155,9
Årets aktivitetsresultat		(58,4)	39,8
Overført til/(fra) annen formålskapital		(58,4)	39,8

Balanse pr. 31. desember

Eiendeler

	Noter	2015 (mill. kr)	2014 (mill. kr)
Anleggsmidler			
Formålstjenlige investeringer			
Bygg og innredninger	2	73,1	76,8
Aksjer i European Foundation House		7,8	7,8
<i>Sum formålstjenelige investeringer</i>		80,9	84,6
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i tilknyttede selskaper	3	116,5	116,5
Investeringer i andre selskaper	4	286,6	272,7
Langsiktig fordring		7,9	11,7
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		411,0	400,9
<i>Sum anleggsmidler</i>		491,9	485,5
Omløpsmidler			
Fordringer			
Diverse fordringer		6,2	12,4
<i>Sum fordringer</i>		6,2	12,4
Investeringer			
Markedsbaserte aksjer og aksjefond	5	927,1	948,0
Obligasjoner	6	1 112,5	1 066,1
Formålstjenlige investeringer	6	18,3	18,3
Andre finansielle instrumenter	7	317,0	362,4
<i>Sum investeringer</i>		2 374,8	2 394,8
Kontanter og bankbeholdning		137,5	182,7
<i>Sum omløpsmidler</i>		2 518,4	2 589,8
Sum eiendeler		3 010,3	3 075,3

Balanse pr. 31. desember

Formålskapital og gjeld

	2015 (mill. kr)	2014 (mill.kr)
Formålskapital		
Grunnkapital	500,0	500,0
Annen formålskapital	2 432,0	2 490,4
<i>Sum formålskapital</i>	2 932,0	2 990,4
Gjeld		
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	0,5	0,8
Skyldig offentlige avgifter	0,7	0,8
Annen kortsiktig gjeld	3,0	4,0
Ikke utbetalte bevilgninger	74,2	79,3
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>	78,3	84,9
<i>Sum gjeld</i>	78,3	84,9
Sum formålskapital og gjeld	3 010,3	3 075,3

Restforpliktelser 3,7

Georg Fredrik Rieber-Mohn
Styrets leder

Grete Brochmann
Nestleder

Christian Bjelland
Styremedlem

Liv Bliksrud
Styremedlem

Guri Hjeltnes
Styremedlem

Frank Rossavik
Styremedlem

Sigrun Slaggard
Styremedlem

Knut Olav Åmås
Adm. direktør

Kontantstrømsoppstilling for perioden 1. januar til 31. desember 2015

	2015 (mill. kr)	2014 (mill. kr)
Periodens aktivitetsresultat	(58,4)	39,8
Netto realisert tap/ (gevinst) ved salg av verdipapirer	(123,0)	(38,4)
Urealisert verdiendring	48,3	(104,7)
Avskrivninger	4,3	3,3
Bevilget til vedtektsfestede formål	95,9	112,9
Endring i tidsavgrensninger	1,9	(4,5)
<i>Tilført fra driften</i>	(31,1)	8,4
Finans- og investeringsaktiviteter		
Salg aksjer/andeler/finansielle instrumenter	433,6	445,6
Kjøp aksjer/andeler/finansielle instrumenter	(357,8)	(248,4)
<i>Sum tilført fra investeringsaktiviteter</i>	75,8	197,2
Bevilgninger til oppfyllelse av formålet		
Utbetalte bevilgninger i perioden	(89,8)	(90,0)
<i>Sum utbetalt til til vedtektsfestede formål</i>	(89,8)	(90,0)
Sum likviditetsendringer i perioden	(45,2)	115,6
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	182,7	67,1
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	137,5	182,7

Noter til regnskapet

31. desember 2015

Generelt

Stiftelsen Fritt Ord er stiftet 7. juni 1974 og er en stiftelse med et ideelt, allmennyttig formål.

1. Regnskapsprinsipper

Regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Stiftelsens investeringer i datter- og tilknyttede selskaper anses for uvesentlig for å bedømme selskapets stilling og resultat, og det er derfor ikke utarbeidet konsernregnskap. Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Avskrivbare driftsmidler avskrives lineært over antatt levetid. Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Likviditetsbeholdningen i kontantstrømoppstillingen omfatter kontanter, egne bankinnskudd samt bankinnskudd i mellomregning med forvalterne.

Finansielle omløpsmidler

God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner gjør et unntak fra regnskapslovens regler knyttet til finansielle investeringer. Av hensyn til brukergruppenes informasjonsbehov kan finansielle investeringer regnskapsføres til virkelig verdi når følgende vilkår er oppfylt:

- (1) Investeringene er notert på børs eller administreres av en profesjonell kapitalforvalter.
- (2) Virkelig verdi av investeringene kan måles pålitelig

Finansielle omløpsmidler er i årsregnskapet verdsatt i henhold til dette prinsippet. Børsnoterte aksjer og obligasjoner vurderes til virkelig verdi og er vurdert til børskurs pr. 31.12.15. Valutakursen er basert på Norges Banks sluttkurs pr. 31.12.15.

Finansielle anleggsmidler

Aksjer som klassifiseres som anleggsmidler er vurdert etter kostmetoden og nedskrevet for forventet tap. Ansvarlig lån vurderes etter pålydende.

Valuta

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta bokføres med kursene på transaksjonstidspunktet. Beregnet ikke realisert kurstap på omløpsmidler og kortsiktig gjeld pr. 31.12 er kostnadsført etter fradrag for urealisert gevinst opp til urealisert tap innen samme valutaslag. Beregnet ikke realisert kurstap pr. 31.12 for langsiktige fordringer og gjeld kostnadsføres; urealisert kursgevinst inntektsføres ikke.

Verdiendring investeringer

Verdiendring består av følgende elementer:

- (1) Urealisert verdiendring på finansielle instrumenter og andre investeringer i løpet av siste regnskapsperiode.
- (2) Tilbakeført urealisert verdiendring på solgte finansielle instrumenter og andre investeringer. Realisert gevinst/tap viser et resultat beregnet ut fra salgssum redusert med historisk kostpris etter FIFO-prinsippet.

Bevilgninger til vedtektsfestede formål

Bevilgninger til vedtektsfestede formål kostnadsføres løpende i overensstemmelse med styrets vedtak.

Skatt

Stiftelsen Fritt Ord er en stiftelse med det ideelle formål å fremme allmennyttig virksomhet. Stiftelsen har ikke erverv som formål og er således fritatt for skatt. Dette fremgår av skattelovens § 2-32.

Noter til regnskapet

31. desember 2015

2. Bygg og innredninger

	Andel Sameiet Uranien- borgveien 2	Farringdon Road 60	Inventar	Kunst	Sum
Anskaff.kost pr 01.01	37 100 430	67 360 662	3 941 238	431 800	108 834 130
Tilgang	0	0	551 100	0	551 100
Avgang	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskr.	7 715 078	24 663 308	3 941 238	0	36 319 624
Bokført verdi 31.12	29 385 351	42 697 354	551 100	431 800	73 065 605
Årets avskrivninger	308 157	3 943 884	0	0	4 252 041
Økonomisk levetid	100 år	12 år	5 år	Uendelig	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Avskrives ikke	

Eierandel i sameiet Uranienborgveien 2 utgjør 59%. Farringdon Road 60 er en eiendom i London. Formålet med eiendommen er å gi rom for et senter for ytringsfrihet og litteraturdebatt basert på norsk-britisk samarbeid.

Investeringene er vurdert etter kostmetoden og avskrives planmessig.

3. Investeringer i tilknyttede selskaper

	Anskaffelses- tidspunkt	Forr. Kontor	Eierandel / Stemmerett	Egenkapital- andel	Balanseført verdi
TKV Invest AS	2008	Oslo	44,69 %		15 000 000
Cernova AS	2005	Bergen	34,00 %		100 000 000
Morgenbladet AS	2003, 2008	Oslo	25,02 %		1 500 000
Sum investeringer i tilknyttede selskaper					116 500 000

Under gitte betingelser har Institusjonen Fritt Ord en forpliktelse til å yte ytterligere kapitalinnskudd på kr 13 400 000 i TKV Invest AS. Investeringene er vurdert etter kostmetoden og nedskrevet for forventet tap.

Noter til regnskapet

31. desember 2015

4. Investeringer i andre selskaper

	Anskaffelses- kost	Eierandel	Egenkapital- andel	Balanseført verdi
Amedia AS	27 344 882	2,97 %		11 744 882
Nokas AS	160 432 863	19,50 %		157 103 541
NHP Eiendom AS	75 451 500	4,83 %		75 451 500
NRP Eiendom AS	30 000 000	4,02 %	28 686 372	29 580 000
Green Energy Group AS	12 684 621	3,34 %		12 684 621
Sum investering i andre selskap	305 913 866			286 564 544

Investeringene er vurdert etter kostmetoden og nedskrevet for forventet tap

5. Markedsbaserte aksjer og aksjefond

	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Balanseført verdi
Aberdeen Eiendomsfond Norge 1	66 268 705	72 240 620	72 240 620
Buyandread AS	1 000 000	58 000	58 000
Diversified Global Equities Class A	55 000 000	62 367 536	62 367 536
Diversifiserte Norske Aksjer	76 658 703	92 351 411	92 351 411
Egerton Capital Equity Fund Class I NOK	45 000 000	53 825 425	53 825 425
Entra ASA	35 258 257	35 623 227	35 623 227
Generation Global Equity	57 053 920	147 874 825	147 874 825
KLP Aksje Global Indeks II	119 638 958	188 538 582	188 538 582
KLP AksjeNorge Indeks	28 240 652	55 174 492	55 174 492
KLP Aksjeeuropa Indeks II	30 000 000	34 987 133	34 987 133
KLP Aksje Fremvoksende markeder indeks I	47 000 000	48 362 744	48 362 744
KLP Aksje Norden Indeks	95 000 000	102 915 415	102 915 415
NattoPharma ASA	5 001 897	5 163 292	5 163 292
Skagen Kon-Tiki	22 720 142	27 605 805	27 605 805
Sum markedsbaserte aksjer	683 841 234	927 088 508	927 088 508

Noter til regnskapet

31. desember 2015

6. Obligasjoner

	<u>Pålydende</u>	<u>Markeds- verdi</u>	<u>Balanseført verdi</u>
<i>Pengemarked</i>			
Storebrand Rente+	109 188 230	106 200 555	106 200 555
DNB NOR Likviditet 20 (IV)	61 288 300	61 001 492	61 001 492
Storebrand Likviditet	3 000 000	30 350 867	30 350 867
Nordea Likviditet III	71 250 831	70 097 864	70 097 864
<i>Norske obligasjoner</i>			
Alfred Berg Obligasjon 1-3	51 188 244	51 269 727	51 269 727
Arctic High Return Class B	26 236 613	25 137 662	25 137 662
Cultura Sparebank 13/23	3 000 000	3 058 403	3 058 403
Danske Invest Norsk Obligasjon	60 658 797	67 648 028	67 648 028
DnB Kredittobligasjon	92 024 738	91 255 328	91 255 328
DNB Obligasjon (III)	100 116 283	99 183 932	99 183 932
Nordea Obligasjon III	87 145 414	88 377 746	88 377 746
Nordea Kreditt	30 729 556	29 984 898	29 984 898
Nordic High Return	50 000 000	51 540 696	51 540 696
<i>Utenlandske obligasjoner</i>			
Bluebay Emrg Mkt Select Bond Fund	50 000 000	41 927 925	41 927 925
BlueBay High Yield Cor. Bond Fund	48 449 383	52 401 774	52 401 774
Bluebay Inv Grade Fond (SEB)	63 950 000	90 252 168	90 252 168
DCI Enhanced HG Credit E NOK	41 000 000	42 788 728	42 788 728
DCI Enhanced HG Floting K NOK	30 915 401	32 238 237	32 238 237
Nordea Global Statsobligasjon	23 668 102	25 287 863	25 287 863
Storebrand Global Obligasjon A	20 126 943	22 839 340	22 839 340
Nordea Low Duration US High Yield Bond Fund NOK	21 980 488	29 621 080	29 621 080
Sum obligasjoner	1 045 917 322	1 112 464 312	1 112 464 312
Media Development Loan Fund	18 073 000	18 265 380	18 265 380
Sum formålstjenelige investeringer	18 073 000	18 265 380	18 265 380

Noter til regnskapet

31. desember 2015

7. Andre finansielle instrumenter

	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Balanseført verdi
<i>Utenlandske aksjefond</i>			
AKO Fund Ltd	94 653 284	195 596 255	195 596 255
<i>Private Equity</i>			
Sector Speculare II Fund Class A	5 355 427	1 884 600	1 884 600
Sector Speculare IV	9 549 692	2 131 104	2 131 104
Verdane Capital VIII		9 765 147	9 765 147
Herkules Private Equity Ltd. II	12 982 936	6 792 534	6 792 534
Herkules Private Equity Ltd. III	14 387 193	9 066 531	9 066 531
Herkules Private Equity IV	9 341 964	11 039 836	11 039 836
Norvestor IV	19 391 048	12 337 580	12 337 580
Norvestor V	11 393 917	13 108 071	13 108 071
Morgan Stanley Real Estate	1 031 416	1 452 454	1 452 454
Morgan Stanley Eurozone Office Fund	19 072 483	16 261 631	16 261 631
Argentum Investments Partners	36 586 413	37 536 307	37 536 307
Sum	139 092 489	121 375 796	121 375 796
Sum andre finansielle instrumenter	233 745 773	316 972 051	316 972 051

Samlet restforpliktelse knyttet til investeringer i Private Equity kr. 65 424 338

8. Finansiell risiko

Stiftelsens finansielle risiko kan i hovedsak dekomponeres til henholdsvis markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Risikoen klassifiseres som høy, moderat eller minimal.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for endringer i porteføljens verdi på grunn av endringer i renter, aksjekurser, valutakurser og kredittspreader. Stiftelsens investeringsstrategi medfører at stiftelsen statistisk sett vil få en negativ avkastning hvert 4/5. år. Markedsrisikoen klassifiseres som høy.

Kredittrisiko

Kreditt risiko er risiko for tap som følge av at utstedere av renteinstrumenter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser. Kredittrisiko i obligasjonsporteføljen overvåkes blant annet ved bruk av kredittvurdering. Stiftelsens investeringer i obligasjoner medfører at stiftelsens kredittrisiko klassifiseres som moderat/høy.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er risiko for tap knyttet til en at en motpart går konkurs eller på annen måte ikke kan oppfylle sine forpliktelser.

Likviditetsrisiko

Er risiko for at institusjonen ikke vil kunne oppfylle sine forpliktelser etterhvert som de forfaller. Stiftelsen har i hovedsak bare prosjektorienterte forpliktelser som kun oppstår av styrets egne vedtak. Styret bestemmer således selv omfanget av disse forpliktelsene. Styret vurderer likviditeten som god og på grunnlag av ovennevnte

Noter til regnskapet

31. desember 2015

9. Bevilget til vedtektsfestede formål

Bidrag vedtektsfestede formål	92 500 167
Fritt Ord Pris	420 000
Fritt Ords Honnør	300 000
Stipender	1 968 391
Pressepriser	684 238
Sum bevilgninger	95 872 796

På institusjonens hjemmeside, www.fritt-ord.no, gis detaljert oversikt over årets bevilgninger.

10. Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser med mer

	2015	2014
Lønn til ansatte	7 583 925	8 493 074
Premie til tjenestepensjon	2 150 706	1 480 157
Andre ytelser	347 794	536 963
Styrehonorar	1 061 029	1 133 651
Arbeidsgiveravgift	1 635 202	1 646 700
Sum lønn og sosiale kostnader	12 778 656	13 290 545
Herav seminar kostnader	575 343	1 131 595
Sum lønnskostnader for aktiviteter som oppfyller formålet	12 203 313	12 158 950
Gjennomsnittlig antall årsverk	9,5	9,5
Lønn og annen godtgjørelse til daglig leder:		
Lønn	1 299 976	1 869 754
Premie til tjenestepensjon	212 391	61 500
Andre ytelser	17 676	82 737
Sum lønn og godtgjørelsetil daglig leder	1 530 043	2 013 991

Av stiftelsens totale bankinnskudd utgjør kr 402 285 bundne skattetrekksmidler

Stiftelsen har tegnet tjenestepensjon etter lov om foretakspensjon. Pensjonsforpliktelsen er ikke balanseført. Stiftelsen har en pensjonsforpliktelse for en tidligere ansatt som er balanseført med 1,5 millioner kroner.

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelsetil daglig leder, styreleder eller andre nærstående parter. Det foreligger ingen avtaler for ledende ansatte eller styret om godtgjørelser utover ordinær lønn og styrehonorar.

Kostnadsført honorar til lovpålagt revisjon utgjør kr. 258 000 inkl. mva.